

vidisset Iesus jacentem; dicit ei. Vis sanus fieri, respondit languidus, Domine, hominem non habeo; ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam. Dum venio enim, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula: & statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum & ambulabat; erat autem Sabbatum, in die illo. Proptereaque Iudæis id calumniantibus, respondet Iesus se omnia simul cum Deo patre operari, seque in omnes habere potestatem, & vitæ & iudicii; & de se Ioannem, de se tot & tanta opera sua, de se etiam Patrem, tum & Moysen testimonium perhibere: mirumque quod Iudæi in incredulitate permanerent. Ille autem qui sanatus fuit Christum confessus est, Iudæis multum indignantibus. Ioan. toto capite 5.

I. C. discipulis, quod Sabbato spicas legissent, & manducassent, excusat.

L. Abiit Iesus per sata Sabbato, discipuli ejus esurientes vellebant spicas, & confricantes manibus, eas manducabant. Phariseis dicentibus id non licere Sabbatis, respondit Iesus, necessitatis causâ id fieri posse, exemplo Davidis, qui cum ipse, sui que esurirent, manducavit panes propositionis, exemplo etiam Sacerdotum, qui Sabbatum in templo violant, ad Sacrificia peragenda, & sine crimine sunt. Ex. Matth. 12. y. 1. Marc. 2. vers. 22... 26. Luc. 6. vers. 1... 4.

I. C. alio Sabbato Ierolymis Synagogam intrat, & hominis manum dexteram aridam sanat.

LI. Factum est & in alio Sabbato, ut intraret Iesus in Synagogam, & doceret. Erat ibi homo, cujus manus dextera erat arida, & observabant eum Scribæ & Pharisei, si in Sabbato curaret, ut invenirent, unde accusarent eum: ipse vero sciens cogitationes eorum, ait homini illi, Surge & sta in medium, & ait ad illos, si licet Sabbatis benefacere? At illi tacebant. Ipse autem dedit illis exemplum Ovis Sabbato in foveam cadentis, quæ illico levanda sit; quanto (inquit) melior est homo ove? itaque licet Sabbatis benefacere. Dicit ergo homini, Extende manum tuam, & extendit, & sanitati restituta est manus ejus, sicut altera. Exeuntes autem Pharisei cum Herodianis consilium faciebant, quomodo perderent Iesum. Matth. 12. vers. 9... 15. Marc. 3. vers. 1... 6. Luc. 6. vers. 6... 11.

I. C. cum Discipulis secedit ad Mare Galilææ.

LII. Iesus autem sciens (eorum consilia) secessit cum discipulis suis ad mare: & multa turba à Galilæa, & Iudæa secuta est eum; & ab Ierolymis, & ab Idumæa, & trans Iordanem: & qui circa Tyrum & Sidonem multitudo magna, audientes quæ faciebat, venerunt ad eum: & dixit discipulis, ut navicula deserviret propter turbam, ne comprimerent, & irruerent in eum, ut illum tan-

gerent, quotquot habebant plagas, & Spiritus immundos, & curabat eos omnes. Matth. 12. y. 15. 16. Marc. 3. vers. 8... 23.

I. C. totam Galilæam peragratur.

Et circuibat Iesus totam Galilæam, docens LIII, in Synagogis eorum, & prædicans Evangelium regni, & sanans omnem languorem, & omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio ejus in totam Syriam, & obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus, & tormentis comprehensos: & qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curavit eos: & secutæ sunt eum turbæ de Galilæa, & Decapoli & de Ierolymis, & de Iudæa, & de trans Iordanem. Matth. 4. vers. 23... 25.

I. C. ascendit in montem ad orandum; vocavitque discipulos suos, & ex iis Apostolos elegit duodecim.

Videns Iesus turbas, ascendit in montem LIV; orare, & erat pernoctans in oratione. Et cum dies factus esset, vocavit ad se discipulos suos, & elegit ex ipsis duodecim, quos Apostolos nominavit. Quorum nomina sunt hæc. Primus Simon, qui dicitur Petrus, & Andreas frater ejus; Iacobus Zebedæi, & Ioannes frater ejus; Philippus, & Bartholomæus; Thomas, & Matthæus Publicanus; Iacobus Alphæi, & Thaddæus; Simon Chananæus, & Iudas, qui tradidit ipsum. Matth. 10. vers. 2. 4. Marc. 3. vers. 16... 19. Luc. 6. vers. 14... 16.

Et multa discipulos edocet, eosque vocat LV; Salem terræ, & lucem mundi. Differitque de Beatitudinibus, de Lege perficienda; de Mansuetudine, & non irascendo fratri, de Adulterio, & continentia, de non Iurando, nec per Deum, nec per quodcumque sit, de Patientia, & de Amicis & Inimicis diligendis, de Eleemosyna, de Oratione, & de Ieiunio faciendis in abscondito; thesaurifundum in cælo, agendum in oculo simplici, non serviendum duobus dominis: vitandæ sollicitudines, non temerè iudicandum, de cæco cæcum ducente; trabeque ex oculo nostro ejicienda, antequam festucam in oculo fratris demonstramus. Sanctum non dandum canibus, petendum, pulsandumque ad obtinendum; de arcta, & lata via, de falsis Prophetis: Arbor ex fructu noscenda, homines non ex verbis, sed ex bonis operibus compensandi. De homine sapiente, qui ædificat supra petram; de stulto, qui super arenam, Matth. c. 5. 6. 7. Luc. 6. vers. 20. ad ultimum.

I. C. è monte descendens leprosum mundat, mundatum ad Sacerdotes mittit.

Cum descendisset de monte, sequutæ sunt LVI; eum turbæ multæ. Et Iesus coram tota plebis multitudine, eadem penè quæ in monte, repetit. Et ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Iesus misertus ejus, extendit manum,